

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson.
 Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsrum.
 Socken: Hallingeberg. Berättat av: F. lantbr. Karl Larsson.
 Uppteckningsår: 1939. Född år 1858 i Hallingebergs socken.

Uppteckningen rör	1) <u>Att sätta sjukdom på djur.</u>	Sid. 1.
	2) <u>Om mystisk sövning vid kastrering.</u>	" 2.
	3) Då "något hängde på".	" 3.

ACC. N:R. 5849

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson.
Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsrum.
Hallingeberg. Berättat av: Karl Larsson.
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: 1939. Född år 1858 i Hallingebergs socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sid. 1.

Att sätta sjukdom på djur.

Om en ~~annan~~ "klok gubbe" berättas, att han kunde "skämma" eller sätta sjukdom på djur.

En gång hade en ~~annan~~ lantman under ett kördagsverke vid bruket råkat förnärma eller reta gubben på något vis. På hemvägen på kvällen blev sedan lantmannens ena ox sjuk och föll ner framför vagnen mitt på vägen. Efter mycket besvär fick han hem sin dragare, men hans mening var, att gubben "kusat" oxen.

En annan gång upprepades ungefär samma historia för en annan person. En oxägare hade liksom i förra fallet gjort gubben vred. När bönderna under middagsrasten togo igen sig blev den omtalade bondens ena ox plötsligt sjuk. Efter div. undersökningar och botningsförsök sprang en av de närvarande kamraterna i väg efter förvaltaren, som var litet veterinärkunnig. Efter en stund såg då någon hur "kloka gubben" i villervallan smög sig fram och rörde vid djuret. Då förvaltaren anlände var oxen åter kry och låtsade om intet. Allmänt ansågs dock,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5849

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson.
Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsrum.
Hallingeberg. Berättat av: Karl Larsson.
Socken:
Uppteckningsår: 1939. Född år 1858 i Hallingebergs socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sid.2.

Forts.

att gubben i rädsla för förvaltaren själv återställt djuret.

Ännu flera berättelser med endast små variationer finnes om samma gubbe. Om

Om mystisk sövning vid katrering.

Om närmast föregående person påstås även, att han t.ex. kunde få kalvar att ligga fullständigt stilla liksom livlösa under kastring.

Gubben utövade vid behov denna syssla och var ombedd att gå till en gård i detta ärende. Kommen dit var emellertid endast en 12 - 13 års pojke hemma. Gubben tog dock itu med att fullgöra uppdraget för det. Då pojken tvivlade på att kunna förmå hålla kalven såg han hur mannen strök kalven över nosen med kniven varefter kalven låg stilla. Gossen behövde till sin stora häpnat inte ens hålla i djuret.

Om denna sin kunskap skröt rakt gubben litet. Då han en

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5849

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson.
Härad: Södra Tjust. Adress Stormandebo, Ankarstrum.
Hallingeberg. Karl Larsson.
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: 1939. Född år 1858. i Hallingebergs socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sid. 3.

Forts. om mystisk sövning.

annan gång i en annan gård skulle kastrera kalvar kunde bonden där inte låta bli att skratta litet misstroget över gubbens utsago. Detta förargade gubben så, att han som straff "skämde" djuren, troddes det. Djuren togo t.ex. igång med att äta trä alldeles rysligt. T.o.m. sädesstörarna som efter sädeskörningen lämnats kvar på fältet åto korna utav.

Då "något hängde på".

Det berättas i vland av gamla om resor med hästskjuts fordomdags, då dragarna stundom höllo på att stupa för körkarlarna. Detta troddes inte bero på trötthet hos dragarna utan på att "något hängde på".

En gång skulle en bonde fara till julottan juldagsmorgonen. Kommen ungefär en halvmil på väg där den åkande hade att passera en stor sten utmed vägen blev hästen plötsligt pank varför bonden fick vända och fara hem igen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5849

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson.
Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankersrun
Hallingeberg. Karl Larsson.
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: 1939. Född år 1858 i Hallingeborgs socken.

Forts. om då något hängde på".

En annan gång hade en bonde varit på begravning. När han sent på kvällen skulle fara hem fick hästen efter en stunds körning plötsligt börja draga alldeles onormalt. Hästen blev svett och han fick anstränga sig som om han haft att dra det värsta timmerlass. Ändå var det bara bonden och hans hustru som åkte. Bonden förstod att det var något som hängde på, men fortsatte mot hemmet fast hästen måste vila ibland. Efter en stund passerade skjutsen över en bro lagd över ett smalt sund. Där släppte påhänget och hästen kunde börja springa som förut och svetten torkade. Orsaken till att "påhänget" släppte vid bron troddes vara, att dyl. inte tålde vatten. Ville man därför bli kvitt dylikt skulle man gå över en å, ^{över} ty vatten kunde det inte följa med.

En annan bonde skulle göra kördag. Kommen någon fjärdingsväg från bruket med lasset började hästarna pankas. Endast korta

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sid.4.

ACC. N:R. 5849

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustaf Carlsson.
Härad: Södra Tjust. Adress: Stormandebo, Ankarsrum.
Hallingeberg. Karl Larsson.
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: 1939. Född år 1858 i Hallingebergs socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sid. 5.

Forts. om då "något hängde på".

de
stycken kunde han köra förrän de trötta och svettiga hästarna måste
pusta ut. En annan lantman, som då hann upp honom, rådde den först näm-
da mannen att gå motsols (ånsyls) kring hästarna och lasset tre gånger,
varvid det som "hängde på" skulle släppa. När bonden gått tre varv
skulle han skynda sig upp på åkdonet, ty annars kunde han få ett
slag eller en örföl. Knepet hjälpte emellertid och efter en stund
voro hästarna åter i form och svetten började torka!